

Undercover bij Scientology in Nederland

'IEDEREEN KOMT IN ONZE DOSSIERS'

Door Stella Braam | Fotografie Clemens Rikken

VORIGE WEEK BESCHULDIGDEN EX-LEDEN SCIENTOLOGY-LEIDERS IN AMERIKA VAN HET GEBRUIK VAN FYSIEK GEWELD, IN FRANKRIJK WERD DE KERK IN MEI AANGEKLAAGD WEGENS 'OPLICHTERIJ IN GEORGANISEERD VERBAND'. EN HOE OPEREERT SCIENTOLOGY IN NEDERLAND? JOURNALIST STELLA BRAAM GING UNDERCOVER BIJ DE AMSTERDAMSE VESTIGING EN KWAM IN AANRAKING MET UITGEPUTTE, ONDERBETAALDE WERKNEMERS, WURGCONTRACTEN EN RONDUIT BIZARRE IDEEËN.

'Now hiring, personeel gezocht' staat geschreven naast de deur van de Scientology Kerk in Amsterdam, een zes verdiepingen hoog pand aan de Nieuwezijds Voorburgwal, op een steenworp afstand van het politiebureau. Geruststellend idee voor de journalistieke undercoveroperatie, want heeft Scientology wereldwijd niet een beruchte reputatie? Een kerk met naar eigen zeggen 8,5 miljoen leden. Met, naar verluidt, eigen 'strafkampen' en een goed geoliede 'inlichtingendienst'. Binnen manoeuvreren jonge vrouwen tussen pallets met hoogopgestapelde boeken en stoppen die in dozen. Anderen proppen razendsnel folders in enveloppen. Is dit een uitgeverij? Een postorderbedrijf? Of toch een uitzendbureau, want er staat een bordje met de vacante functies: public relations, schoonmaak, receptie, administratief werk. Achter de balie zit een kalende vijftiger. 'Ik zoek werk,' zeg ik. Vanuit mijn rechterooghoek zie ik een oudere man in een marineblauw uniform met goudkleurige knopen. Hij neemt me van top tot teen op. Een kleine kamer op de eerste verdieping. Ook hier staan overal boeken, van één auteur: L. Ron Hubbard, oprichter van Scientology. Aan de muur hangt zijn portret met de uitspraak: 'Je kunt niet compleet veilig zijn in dit universum, maar je kunt op zijn minst zorgen dat je effectief bent.' Hier houdt personeelschef Peter

kantoor. Een zachtardige jongeman. Peter zegt dat er genoeg banen zijn en dat ik in een bijzondere organisatie kom te werken: 'Wij zijn de snelst groeiende kerk ter wereld. We streven naar een wereld zonder krankzinnigheid, zonder criminelen en zonder oorlog, waar alleen eerlijke mensen rechten hebben. Wij willen een nieuwe beschaving creëren.' Als aspirant-werknemer moet ik meedoen aan een 'introductieproject'. Op een paar A4'tjes staan de opdrachten, elk goed voor een aantal punten, omschreven. Maar wat ga ik verdienen? De personeelschef draait er voortdurend omheen. Nou goed, er zijn parttime en fulltime banen. 'Als je twintig uur per week komt werken, krijg je vijf gratis studieu-uren.' 'Studie-uren?' 'Ja Ilse, we willen ook dat je vooruitgaat, dat je persoonlijk groeit.' De parttime job gaat me '0 tot 50 euro' per week opleveren, voor fulltime staat '0 tot 100 euro.' Het wordt niet altijd uitbetaald, zegt Peter eerlijk. 'Maar we bieden je wel zekerheid, want je krijgt een contract van tweeënhalve of vijf jaar.'

BENEVELD VERSTAND

Een paar dagen later zit ik in de filmzaal om vertrouwd te raken met het kerkelijke gedachtegoed. Films waarin David Miscavige, de internationale leider, soms vlammende speeches houdt in Hollywood, voor volle zalen met keurig geklede mensen. De leider spreekt over 'veldslagen', kruistochten', 'psychiatrische misdaden', 'de beschaving bevrijden van krankzinnigen en misdadigers'

en 'oorlog tegen vijanden'. Die vijanden, zo wordt snel duidelijk, zijn journalisten, psychiaters en officiële instanties. Maar deze kerk heeft ook een andere kant, zo leren de films. Bij rampen is zij onmiddellijk ter plekke. Ze helpt bij het onderwijs en brengt verslaafden en criminelen weer op het juiste pad. Ook ploeter ik mij door een zelfbetaald studieboek heen en probeer het jargon van oprichter Hubbard uit mijn hoofd te leren. Zijn kerkelijke bevrijdingstherapie heet 'Dianetics'. Kort gezegd gaat de mens gebukt onder een beneveld verstand, het 'reactieve verstand' in Scientology-jargon. Ons verstand werkt niet goed, omdat het behept zou zijn met 'engrammen': valse boodschappen. Maar je kunt je van die ellende bevrijden en clear worden.

PSYCHIATRISCHE INSULINE

Af en toe word ik overhoord op het kantoor van personeelschef Peter. Hij is dik tevreden over mijn vorderingen. Het is tijd, vindt hij, dat ik mijn contract ga tekenen. En haalt het bliksemsnel tevoorschijn. Met stijgende verbazing lees ik het door. Zo staat er: 'Ik heb geen geschiedenis van elektrische, insuline- of andere schokken of psychiatrische hersenoperatie.' 'Insuline? Dat is toch voor suikerpatiënten?' Peter: 'Ik denk dat ze psychiatrische insuline bedoelen.' Verder zal ik geen pensioen genieten, heb ik recht op twee weken vakantie per jaar en is het ziekteverlof 'conform de wetgeving hierover'. Ook

hoor ik niet 'verbonden aan enige veiligheidsdienst' te zijn. 'Bang voor spionnen?' vraagt ik. Peter knikt. 'Wij hebben helaas veel vijanden: mensen die onze religie als bedreigend beschouwen. Zij hebben het slecht met de wereld voor.' En het zijn er nogal wat. 'Hubbard heeft ontdekt dat 2,5 procent van de mensheid slecht is: SP, Suppressieve Per-

wel eens van het minimumloon gehoord? Rijk zul je hier niet worden.' Peter kijkt me meewarig aan. 'Heb je het nou nóg niet begrepen? Je wordt hier gééstelijk rijk.' Op een dag toont Peter mij het 'altaar' van Hubbard. In een nis op de gang is zijn kantoor nagebouwd. In alle vestigingen van Scientology staat zo'n imitatiekantoor.

'Ik schrok me een hoedje toen ik de uitslag hoorde,' zegt Piet. Hij is gebleven. Piet houdt alles met ijzere discipline in een logboek bij. Wie telefoneert naar wie, en hoe laat? Wie komt binnen en wat wordt gezegd? Dat bij Scientology zowat alles geregistreerd wordt, ontdek ik op de afdeling Centraal Archief. Het zit

van het archief Jean antwoordt trots: 'Maar liefst 60.000.' Van wie zijn die dossiers? Wat staat erin? Wat is de bedoeling? En mag dit volgens de privacywetgeving? In België zag het gerecht hier aanleiding in om alle dossiers op te eisen. In het krappe kantoor werken een stuk of vijf voornamelijk jonge mensen. De dossiermappen, hier 'folders'

van Brabant naar Amsterdam verhuisd. 'Ik was meteen verkocht.' Elly zet een koptelefoon op. Ze moet mensen bellen die ooit hun telefoonnummer aan Scientology hebben verstrekt, bijvoorbeeld omdat ze informatie wilden. 'Ik wil zo graag mensen over de brug helpen, ze helpen clear te worden.' Ik zoek naar de juiste dossiers. 'Cur-

Ten slotte is er ook interne correspondentie. Iemand is tot suppressieve persoon verklaard. Soms ook een blijkbaar onderschept briefje van een stafid dat opziet tegen een afspraak met de 'ethiek-officier.'

TITELS TE KOOP

Chef Archief Jean laat een productiegrafiek zien. 'Alles wordt in grafieken

maar is daarmee gestopt. 'Wat kan mij die studie nog schelen. Ik werk voor de mensheid. En ik kan mezelf ontwikkelen.' Niet zelden moeten zij hun familiebanden doorsnijden. 'Als je ouders het niet begrijpen, is het beter om ze los te laten. Dat is mij hier verteld.' En ze hebben nog iets met elkaar gemeen: geldzorgen. Archiefhoofd

Jean zegt dat hij voor zijn overvolle werkweek zo'n 50 euro per week verdient. 'Soms minder, soms helemaal niets.' Maar: 'In principe krijgen wij de cursussen gratis. Tenzij je je contract niet afmaakt, dan moet je alles weer terugbetalen.' Terugbetalen? Zitten zij eigenlijk niet als ratten in de val? Wordt er ziektegeld betaald? Jean: 'Wij zijn nooit ziek.'

UITGEVERIJ. VOLGENS DE KAMER VAN KOOPHANDEL IS SCIENTOLOGY EEN UITGEVERIJ VAN BOEKEN VAN HUBBARD. HUBBARD IS DE OPRICHTER VAN SCIENTOLOGY.

LEUGENDECTOR. 'ILSE' ONDERGAAT DE STRESSTEST AAN DE ZOGENAAMDE E-METER.

KERK. SCIENTOLOGY ZEGT 8,5 MILJOEN LEDEN TE HEBBEN.

sonen. En dat maar liefst 20 procent van de mensen vatbaar is voor die negatieve krachten: PTS, Potential Trouble Sources.' Ten slotte zal ik geen materiaal verzamelen voor de pers, waarschuwt het contract. Oeps, toch maar niet tekenen. De daaropvolgende dagen dringt Peter steeds aan: 'Ilse, waarom teken je niet?' Ik verzin smoesjes. Er loopt nog een andere sollicitatie en het loon is wel erg laag. Een van zijn collega's heeft al verklaard dat fulltime werk hier geen 40, maar 52,5 uur bedraagt, 40 uur werken en 12,5 uur studie. 'Ik heb eens zitten rekenen: als het loon al uitbetaald wordt, verdien je gemiddeld nog geen euro per uur,' reken ik voor. Een merkwaardig loon voor een uitgeverij. Jazeker, volgens de Amsterdamse Kamer van Koophandel is deze kerk een 'uitgeverij van boeken in Europa en Azië, fictie en non-fictie van de Amerikaanse auteur L. Ron Hubbard'. 'Heeft Scientology

Mijn cursustijd is nog niet afgerond of ik word al aan het werk gezet. Bijvoorbeeld omdat de zoveelste mailing, aanbiedingen voor scherp geprijsde cursussen, de deur uit moet. Met een paar jonge, enthousiaste stafleden wordt de klus geklaard op de balie van de receptie. Piet, al wat ouder, doet intussen de receptietaken. Hij neemt de telefoon op en stuurt de sollicitanten naar boven. Een paar jaar terug woonde Piet nog in Limburg. Hij reisde naar Amsterdam om een gratis persoonlijkheidstest bij Scientology te doen. De beruchte Oxford Capacity Analysis Test, door deskundigen 'potentieel schadelijk' genoemd, omdat de conclusie altijd is dat je grote problemen hebt en dat een Scientology-cursus de enige oplossing is. Piet moest vragen beantwoorden als 'Denkt u vaak na over uw eigen rassenscheiding en klassenstelsels?'

'Hoeveel zijn er wel niet?' roep ik uit. Hoofd van het archief Jean antwoordt trots: 'Maar liefst 60.000.'

de personeelschef niet lekker dat ik mijn contract nog niet heb getekend, maar nood breekt wet. Ze komen daar handen tekort. Het archief zetelt op de vijfde verdieping, pal naast het kantoor van de 'afdeling ethiek'. Mijn mond valt open van verbazing: kast na kast met uitpuilende dossiers. 'Hoeveel zijn er wel niet?' roep ik verbaasd. Hoofd

genoemd, liggen verspreid. Lisa, een jonge vrouw uit Brabant, slaakt een zucht van verlichting als ik naast haar kom zitten. Ze trekt het niet meer. Lisa moet de dossiers compleet maken, met steeds weer nieuwe gegevens. Mijn taak bestaat eruit die klus voor te bereiden, door de namen van de mensen in de dossiers op alfabetische volgorde te leggen. Afdelingshoofd Jean zit druk te mailen. Mailtjes voor mensen die ooit voor Scientology interesse hebben getoond. Zo worden zij weer aan het bestaan van de kerk herinnerd. Die kerk kan bij elk probleem helpen, Jean spreekt uit ervaring. Hij kwam van zijn jointjes af dankzij een reinigingskuur van Scientology, een soort sauna-zweetkuur. En ook dankzij vitamines, waar Scientology heilig in gelooft. Tegen zessen stapt Elly binnen, een jonge vrouw met een baby. Toen Elly kennismakte met Scientology, is ze

sisten, stafleden, iedereen die met Scientology te maken heeft gehad komt in een dossier. Zelfs mensen die hier een boek hebben gekocht,' merkte Jean op. Hij heeft niet overdreven. Zelfs als iemand verhuisd blijkt te zijn, wordt desnoods familie opgesnoerd om achter het nieuwe adres te komen. In de dossiers zitten brieven van divers allooi. Sommigen wagen een derde en wanhopige poging om uit het bestand te komen. Zij willen gevrijwaard blijven van post van Scientology. Toch worden hun gegevens bewaard. 'Voor als ze tot inkeer komen,' legt Jean uit. 'Dan hebben we hun gegevens nog. In één klap alles paraat. Dat is effectief.' Er zijn ook 'folders' van persoonlijke aard. Folders met persoonlijke mededelingen, bijvoorbeeld dat iemand 'zeer depressief' is. Brieven van mensen die privé-problemen uiteenzetten.

bijgehouden. Die worden elke week door de leiding bekeken. En als het dan erg omlaag is gegaan, komt er inspectie van de ethiekafdeling.' Hij haast zich te zeggen dat hij dit niet als controle, maar als steun in de rug ervaart. 'Want dan weten ze dat er iets niet goed gaat. Dan kun je samen naar een oplossing zoeken.' Ik verbaas me over mijn collega's. Het zijn niet de verwachte 'psychische wrakken' die zich tot Scientology aangetrokken zouden voelen, maar frisse, op het oog normale en vriendelijke jongeren. Idealisten, stuk voor stuk. 'Ik wil iets voor de wereld betekenen,' zegt Elly. En Lisa: 'Mensen helpen.' Ze hadden ook bij Novib of Greenpeace kunnen belanden. Ze hebben er ook alles voor over. Personeelschef Peter gaf zijn eigen bedrijf op. 'Ik vond mijn werk oppervlakkig. Hier kan ik wat betekenen voor een betere wereld.' Frits, midden twintig, studeerde bedrijfskunde,

DOSSIERS & PRIVACY

Volgens de Wet op de Bescherming van Persoonsgegevens (WBP) mag een organisatie alleen persoonsgegevens verzamelen en verwerken als daar een goede reden voor is. Of als de betrokken burger toestemming heeft gegeven voor het gebruik van zijn gegevens. Er mogen niet meer gegevens worden verwerkt dan nodig is voor het doel waarvoor ze zijn verzameld. Men mag de gegevens niet langer bewaren dan noodzakelijk en moet passende technische en organisatorische maatregelen treffen om de gegevens te beschermen. De betrokken burger moet in principe altijd geïnformeerd worden over de gegevensverwerking. Het College Bescherming Persoonsgegevens (CBP) handhaaft de regels die in de wet staan. Ondanks de waarnemingen die Revu bij Scientology heeft gedaan, wil het CBP niet reageren. Woordvoerder Lysette Rutgers: 'Omdat we er zelf nog geen onderzoek naar hebben gedaan.'

ONDERZOEK ARBEIDSINSPECTIE

Scientology is volgens de Amsterdamse Kamer van Koophandel een uitgeverij. Zij betaalt haar werknemers echter geen minimumloon en houdt zich niet aan de CAO voor uitgeverijen. Sociale Zaken (Arbeidsinspectie) verricht nu onderzoek naar de arbeidsovereenkomst, zegt woordvoerder Suzanne van Gils: 'Als er sprake is van een arbeidsovereenkomst moet de werkgever het wettelijk minimumloon betalen.'

Op het gestaalde kaderlid na dat ruim 25 jaar in de kerk werkt, is nog niemand clear. 'Het is een lange weg.' En: 'Je gaat in je eigen tempo.' Als 'preclear' moeten ze hard werken om clear te worden. Daar hangt een prijskaartje aan. Eenmaal clear is er opnieuw werk aan de winkel: dan ga je voor het niveau van OT, *operating thetan*, dat ook weer diverse stadia

uit 2003 bevestigde de Rijksvoorlichtingsdienst dit bericht, al wil ze dat nu desgevraagd niet meer toegeven. Beekmans zou er door de koningin uit zijn gegooid toen bekend werd dat hij lid was van Scientology.

FILM OVER HOLOCAUST

Op een dag word ik gevraagd om mijn mening te geven over een voor-

'De psychiaters en farmaceuten hebben enorme macht. Zij zitten zelfs achter het moslimterrorisme. De rechterhand van Bin Laden is een psychiater.'

Wat Frits vast niet weet, is dat de haat tegen de psychiatrie waarschijnlijk te maken heeft met het verleden van oprichter Hubbard, die nooit een wetenschappelijke graad haalde.

moet doen: 'Hoe meer mensen hier komen werken, hoe beter, want we verdienen op de cursisten.'

Als gastvrouw moet ik bij de sollicitanten in dit 'uitzendbureau' de stresstest afnemen met een soort leugendetector. Er komt een koffer tevoorschijn, waar de allang als onbetrouwbaar achterhaalde E-meter in zit. Als je in de handvatten knijpt,

trauma zitten. Met een ontwerper als therapeut.

EEUWIG CONTRACT

'Waarom ben je in onze kerk?' De man in marine-uniform die me bij mijn binnenkomst al had aangestaard, spreekt me op een dag zomaar aan. Hij spreekt Engels met een Spaans accent. Als ik hem zeg

We werken volgens de principes van Hubbard. Onze kinderen hebben daar baat bij.'

Scientology heeft niet alleen een eigen school, maar ook een adviesbureau. Dat hoor ik van archiefhoofd Jean. Zijn ouders hebben dat adviesbureau in Brabant. Wat voor bureau? Vaag en ietwat argwanend: 'Iets op de arbeidsmarkt.'

COMMENTAAR SCIENTOLOGY

Scientology wil geen antwoord geven op de door Revu voorgelegde vragen. Zij wil niet 'met het mes op onze keel praten,' laat woordvoerder Julia Rijnvis per e-mail weten. 'Er is een reden dat bepaalde figuren/bladen ongenueanceerd tegen ons aan schoppen, namelijk dat wij bepaalde exposures doen mbt misstanden in de psychiatrie en big farma. Scientology moet dan weggezet worden als een malle sekte met als doel dat onze exposures over de misdaden van voornoemde jongens niet geloofd worden door het grote publiek.'

ALOM AANWEZIG. HUBBARD AAN DE MUUR IN HET PAND IN AMSTERDAM.

ALTAAR. NAGEBOUWD KANTOOR VAN DE OPRICHTER.

kent. Cursussen kosten geld. Als je elke cursus in één keer kunt afwerken, ben je handenvol geld kwijt. Wie geld heeft, kan ook bij Scientology horen, zo blijkt uit een interne nieuwsbrief. Zulke lieden kunnen hun titels kopen. Voor 500 euro mag een Scientoloog zich Jonkheer noemen. De titel Ridder gaat voor 1000 euro van de hand. Kasteelheer (5000), Baron (10.000), Graaf (20.000), Hertog (50.000), Prins (100.000), Stadhouder (500.000). En voor 1 miljoen euro word je benoemd tot Koning 'van de nieuwe Nederlandse samenleving', in een speciale 'Koningsceremonie'. Al meer dan vijftig Nederlanders zijn de trotse titelhouders van Jonkheer tot Graaf. Tandarts Beekmans uit Laren blijkt zich te hebben ingekocht als Kasteelheer. Een opmerkelijke man want volgens verschillende bronnen is hij de tandarts van het Koninklijk Huis geweest. Volgens een *NRC*-artikel

ONONTKOOMBAAR. ZELFS MENSEN DIE EEN BOEK HEBBEN GEKOCHE, KOMEN TERECHT IN HET SCIENTOLOGY-ARCHIEF.

lichtingsfilm voor intern gebruik. 'We willen weten of de boodschap overkomt,' zegt Peter. Het thema van de film is de Holocaust. De vernietigingskampen zouden niet door Hitler, maar door psychiaters zijn bedacht. Onthutst verlaat ik de filmzaal. Frits slaat een arm om me heen. 'Ik wist het ook niet,' zegt hij troostend.

De door hem bedachte Dianetics-therapie werd destijds door Amerikaanse psychologen en psychiaters niet serieus genomen. 's Middags is er een nieuwe functie voor mij bedacht. Gastvrouw. 'Je informeert de mensen over Scientology en verkoopt zo veel mogelijk boeken en cursussen,' zegt staflid Ans. Peter zegt dat ik goed mijn best

De sfeer wordt grimmig. Juans vriendelijke glimlach verdwijnt. 'Teken Ilse! Teken! Teken!'

slaat de meter uit. Ans: 'Zie je hoe gestrest je bent?' Ook onderga ik een heuse 'auditing-sessie', zoals de 'counseling' van Scientology heet. Mijn counselor is Jan, een aardige veertiger met een ontwerp bureau. 'Denk terug aan iets ergs in je leven. Wat voelde je? Ga opnieuw terug! Hou je ogen dicht!' Je zult er maar met een echt

dat ik werk zoek, lichten zijn ogen op. 'Ik kan je een interessante baan aanbieden. Kom mee.' Hij stelt zich voor als Juan uit Spanje. 'Ik ben lid van de Sea Organization, kortweg Sea Org, één van de hoogste organen van de kerk.'

'Wel, Ilse, ik zie dat je graag mensen helpt. Die kans krijg je nu.' Juan zoekt in een stapel en haalt een papier tevoorschijn. 'Dit zal je leven veranderen: een contract van een miljard jaar.' 'Een miljard jaar? Zo oud zal ik toch niet worden?' 'Nee, Ilse, wij gaan een verbintenis aan die tot na je dood zal duren. Je zult nog vele levens voor ons werken.' De volgende dag sta ik weer achter de receptie. Folders inpakken. De mevrouw naast mij vertelt dat dit vrijwilligerswerk is. 'Maar ik heb weinig tijd, omdat ik de directrice ben van onze basisschool.' Een eigen school? Jazeker. 'De Lafayette School in Amsterdam.

METEN IS WETEN. OUD-SCIENTOLOGY-LID MET HUBBARD QUANTUMMETER.

Op een dag roept Peter mij in zijn kantoor. 'Je moet je contract tekenen.' Even later zwaait de deur open en verschijnt Juan. 'Ik kom *uninvited*,' zegt hij met een grijns. Het is mooi geweest, mevrouw moet tekenen. Ik protesteer. Met nog geen euro per uur overleven? Cursussen die je 'gratis' krijgt, maar terug moet betalen bij vertrek? Een advocaat

die het bestudeerde, zegt nog nooit zo'n warboel te hebben gezien. Om er onderuit te komen, zul je jarenlang moeten procederen. De sfeer wordt grimmig. Juan dringt aan: 'Ik heb een contract van een miljoen jaar getekend, en jij maar tweeënhalf jaar. Waar doe je moeilijk over?' Zijn vriendelijke glimlach verdwijnt. 'Teken, Ilse! Teken! Teken!'

Ik teken niet en maak me uit de voeten. **RV**

Wordt vervolgd.
Reageren? reactie@revu.nl

Met medewerking van Ivo van Woerden en Zvezdana Vukojevic.

De namen van de Scientology-medewerkers zijn veranderd.